(Filosofia)

Előszó

Irodalmi munkásságom kezdetén a szoros értelemben vett filosofiai problémák míg bizonyos foglalkoztattak. Lázadásom a környezet és annak szellemiségére ellen (irodalmi, illetve irodalomelméleti volt. ~~Pusztán elvileg szólva~~ Ebben persze szerepet játszott Darwin, Haeckel és az akkoriban keletkezett vallásellenesség, valamint a francia irodalom társadalomkritikai „milieu" elmélete stb, anélkül, azonban, hogy ezek a felfogások filosofiai mivoltomra szerepelő objektív egységbe ~~állnak~~ kerültek volna ~~össze~~. Ellenkezőleg kezdetleges, lehetően mondani hamarosan lázongásaim, ~~hogy~~ egy szabálytalan egységgé ~~állnak~~ össze, úgy ennek formáját és tartalmát a szélsőséges szubjektivizmus betűrevert meg. Nem véletlen, hogy első kritikai írásaim Alfred Kerr impresszionista hatása alatt jöttek létre. Persze itt sem voltam egyszer s mindenkorra: azok az elbeszélő és dramatikus kísérletek, melyek ebben a kezdő ~~kor~~ életkorban ~~jöttek létre~~ születtek, Strindberg és Hauptmann és az írói elbeszélők hatása alatt, a valóság objektív ábrázolására törekedtek.

Első egyetemi éveim e tekintetben alapos fordulatokat hoztak. Nem kerülhetek itt annak leírásával, hogy mint irodalmi alkotó te~~vékenyk~~ket, melyben dőlt az egyszer, kerek tanulás keretében. Az összefüggésben arról sem lett, hogy sok évig, mint jelentős kritikai fejlődésem számára a „Thalia" előadásait rendszeres dramaturgiai és előkészületben való részvétel. Az „összefüggésben az" döntő ~~at~~, hogy Bánóczi László-val való barátságom hozzelem kozbelemegjelent rendszeresen eljártam egyes Bánóczi József Kant és Schopenhauer szemináriumaira. Az utóbbi – míg be Nietzsche-vel való összefüggéseit is tekintve

MTA FIL. INT. Lukács Archívum

vetem, nem játszott döntő szerepet még legelső filozófiai fejlődésemben sem. Annál inkább Kant: első megismerkedésben ismeretelmélete szubjektivizmusát ellentállás nélkül, de belső lényegi fordulat átalakulás nélkül is, magamévá tettem. Az hogy szigorúan szubjektivista nem, a kit most hittem, tudományosan objektivizálódott, elhamar felfogásomon szerint ismeretelméleti megalapozást nyert, csak annyiban fent bizonyos fordulatot; hogy annak pontján empirisztrovászkban, a ~~bizonyban~~ pontatlan pontatlan vonatkozásban és pillanatnyi állapotukban lényegalóló művekben bizonyos korábbi megvilágosodásba került ~~(ahol egy bizonyos fejlődés)~~ valamiféle. Annál mélyebb és maradandóbb hatást gyakorolt rám Kant ebben és ennek ellenére. (Erekről később beszélek, amikor következőmagyarázatokban bebizonyítanom) MTA FIL. INT. Lukács Arch.

~~Ugyanis~~ Mindezen belső ellentmondásosságok ellenére és a fejlődés mégis elvezetett a tudományos gondolkodás irányába. Az alkor uralkodó, Kanttól befolyásolt filozófusok körül Simmel és Dilthey bukottak rám a legerősebben. ~~Utóbb~~

Ez a tisztázódási folyamat történelmi és társadalmi tényalapokkal fonódott egyszerre ~~(élőbb~~ ezt az időbe ezek elő valamiféle bensőséges ~~szabó~~ ismeretkörömben Marx írásaival, ahonnan (műveit be egyre). Úgy az már gyermekkorban bizonyosan belelapoztam, de a behatóbb tanulmányozás csak most következett be ~~F~~ Természetesen, mint más összefüggésben más fáblázor hangsúlyoztam: csak a Simmel szemszögéből olvasott Marxról lehetett akkor szó. De mégis: ezek a tanulmányok odavezettek, hogy bizonyos lépéssel a „Magyar Szemle Társaság" szóval szembenállót megjelent (1905/6) és a folyóiratban (1905/6) és a fejlődésben gondolatok kiteljesedést nyert az evolutív történet elméletével írott tanulmányban

Mindezzel azonban filozófiai érdeklődésem fő vonalát sem előzött be. A kérdés

fejlődési szakban elméletileg megoldatlanul maradott kérdéseket a tudományos tárgyalási módban való fordulás, mestermesőn vezetett felvetette, bátorba szorította, de tőrvalóan sem oldotta meg számomra megnyugtató módon. Így egyáltalában nem volt benne, hogy ugyanabban az időben egészen más jellegű problémák is jelentkeztek felszínre: Addig fogottam be a dráma bűvös első megfogalmazását, elberdtem azokat az eszméket megfogalmazni, melyek 1910-ben a „Lélek és formák" című könyvben egyesítettem.

A nélkül hogy azonban szinte tudatában lettem volna, itt találhatók írásaimban az első kísérletek a filozófia felé, pedig még tőrvalóan sem tudatosan, egy irányban is rendszeresen. Mint fejlődésem folyamán többször megtörtént, egymás mellett más-más helyen alapjában egymást kizáró tendenciák. Így ezek az első lépések a filozófia felé párhuzamosan haladtak az első betűkkel az egyre szorosabb társadalmi, tudományos; az egymás szerint egymásra épülő tudományos módszerek segítségével megragadni és pontos leírásra jutatni: a drámaköltő átdolgozása és az eszméket megfogalmazása egy időre esnek.

A filozófia felé vezető megindulás az etika és esztétika problémáival vett vezető kezdetét. Mint más összefüggésben többször leírtam: ennek a fejlődési szakasznak alapfokú lázadó elégedetlenség volt ez a gentrofugál modern fejlődésű magyarsággal szemben – és az alapja Ady iránt érzett feltétlen kötelezettségemnek – az nélkül tervszerűtlen, hogy mint a baloldal magyar vezető szellemeinek a szépen szimbolizáció szépségében hittem volna a kiszerető szépet. Bár valóban szocialistáknak szerethető – a szerencsés szerelmeimben kívül magyar elkötelezettségben állandóan állhatom azoknak a szocialista szerelmeimben szemben, akiket 3

alakban ismertem. De bármiképen ~~fel~~ elmélettörténeti szintézisben módszerre és jelenségre társadalmi megszemlélésben láttam az egyedüli lehetséges utat a jelen kultúrális ellentmondásaiból.

Az estéd szintézisben nem tudományos megoldásai (bár minden ennek megszüntetésére állottak) lehető tettek, hanem belső szemléletben tárgyalásában felfogták a drámaköltészet egyetemes előfordulásait, szociológiai elvent eltúlozva-tásában. Így pl az alakban bőszentmel kívánt l'art pour l'art problémakörben (gyakorlatban arra) rámutatni, hogy az egyes nemzeti fejlődésekben, e folyamatok társadalmi szerkezetének és dinamikájával megfelelően mennyire különböző megoldási irányok lehetségesek (a Kellner-Storm irányzat ellentétben a szerves fejlődéssel szemben); így szubjektivizmus szégyen (dualitáskája ~~ff~~ Szemnél és Beer-Hofmannál stb. kívülen, ha nem is ~~vol~~ erőltetett) vagy a modernkori tudatosság folyamán, későbbi nemzeti fejlődésben bizonyos ~~szer~~ szerepet volt hivatott játszani.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

De az esztétikát legfontosabb filozofiai dörzsölése az esztétikai és etikai „szférák" kerülő szintézisben összpontosul. Az alakban szemlélem szubjektivizmus egyik bőszentmel problémája az ~~[illegible]~~ esztétikai kategóriák az életvitelre való alkalmazásában állott („élettörténet" ~~Beer Wilde stb~~) Ennek az irányzatnak egyébként a romantikában vezethető vissza (hogy milyen szerepet játszottak más a nyugati felvilágosodásban – elég Lacloset emlékezni – de ez most alakban most nem a szemben fel) kérdésére nem válaszolva, hogy ebben ~~[illegible]~~ szerepe Novalisnak

leszűkítve az úgynevezett „életművészet" (életutak esztétikai kategóriák vágyása alatt) belső ellentmondásaival elvelhhlejét próbálja elemezni. Egy szélesebben és másfelől merül fel az a kérdés Kierkegaarddal élő folytatójában, melyet, ugyanígy mint Novalis nemcsak elméletileg elemzett, hanem ízig-vérig az élben is megvalósítani. Mindenféle tartalmány éppen ~~ezek~~ az esztétikai kategóriák a életben való megvalósításának belső ellentmondásait ~~elemzi~~ kutatja. ~~Ily~~ ~~fotos~~ Ennélfogva itt, anélkül hogy a filozófiai cél ~~egyre~~ igazán fordulatot váltsa, az elmélet és az esztétikai szerkezetének a valósághoz való viszonya van pedig; a fogalmi és művészetben ellentmondások feltárása kiszélesítve vagyok ~~tehát~~ az a tárgyat lappang: ezeknek a kategóriáknak, mint az élő emberi valóságot formáló ~~elemek~~ erőknek az emberi proletariátszerű egészének való összefüggését megfogni bonni. Ennyiben, de persze csak ennyiben, a vége nem fordulatot vagyok ránézek tekintetében itt is felmerülnek olyan kérdések, melyeknek kiszolgálása gondolkodási fejlődésemnek körfogatában meszedtek is kérdés

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ami az esztétikát illeti itt a ~~fő~~ alapvető tendencia arra irányult, hogy ~~az az~~ a Kanti egyoldalúan, az elszigetelt elborzítóan, minthatatlanul szubjektivisztikus torzhalós ~~modern~~ alapkérdését, az esztétikai ítéletek közösségi helyét a műalkotás ~~a valós~~ gondolatfogy megdöntse a valósághoz kötődő jászak. Vele évvel e tartalmának megírása után, firenzei tanulmányaim idején (1911/2) már elfeledtem volt, hogy elutasítsa a Kanti alapkérdést, mely az esztétikai ítéletek közösségi jelentőségét alapozta, az esztétikai alapkérdést, bár Kanti formában, de az ellentétben Kant egész műalkotásával, így fogalmazzam meg: műalkotások létezésének lehetőségét? ~~Mi~~ a valóságban, folyamatosan megragadhatóan alapjaik létezésükben, esztétikai érvényességükben, értékükben? Ez az elmélet jelentette 5

ethika és esztétika között: emberi cselekvésre lehetetlen, ebbeli meg-
engedhetetlen esztétikai kategóriákat alkalmazni. Ez a tagadás a gondolatot
alapjaiban és most
~~bensőt~~ első erőszakosan. Itt csak jelezni akartam, hogy ennek a modern-
kori beindulásával lényegileg mégis túlmutatnak az az/ap szinonimaevedéke
problémákon, mely ~~eddig~~ a ~~[illegible]~~ a lélek és a formák" eszközt (evedéket) létrehozta.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Bonyolultabb volt a kérdés az ethika tartalmán. Itt romantikus antikvitalista
lázadás az a fennálló rendben alapjai ~~itt~~ ellen odaszerelt, hogy más kerekthen ~~fel-~~
~~szerülő~~ és mindig eltérő ellentétet láttam mögé és ethika között. Bár hosszú idő-
ig erősen hatott rám Kant kategorikus imperatívusával szemben feltétlenszóje, ~~szóje~~
a legalitás és moralitás pontos formák szembeállítása, melyet Kant mégis/(ugyanolyanlag)/
lépésben volt ~~s~~ az ~~[illegible]~~ szigorú következetesen szigorúan végigvinni, sokszorosan elégtelen ki. Túlnyomóan negatívan
volt ~~a~~ a pontos kötelezettség-ethika el ~~[illegible]~~ elutasítottam ~~össze~~ függése a mindenkori
uralkodó társadalmi ~~rendtan~~ állapot és fejlődési gondolatok (kívánalmaival, főképpen a jogrendszerrel. Itt
pedig ~~a~~ mégsem Kantnál is nem éppen valójában kategorikus vagy. ~~a~~ Ebben a kérdés-
ben azonban, a miben fejlődésem gondolkodása Kantról Hegel felé vezetett, más-
sem találtam ~~egyen~~ kielégítő filozófiai valamit. Sőt nála talán még éppen-
csak műben tovatűnt be az ethikai problémák a mindenkori fennálló társa-
dalom bevett (joggal ellt) társadalmi ~~[illegible]~~ követelésébe. Más összefüggésben más utaltam arra,
hogy a Hegeli kibékülést a valósággal (Versöhnung mit der Wirklichkeit) sohasem
tettem magamévá. Hegelnél hosszabban is – hogy rövidebb és plasztikusan
fejezzem/ki magamnak – az Adyféle „kutdesidet véto" (a Cb nem fáb, ugyanis
nem csomnat) uralta az emberi cselekvéskor való gondolatok vizsgálatát, természetesen
elsősorban az ethikai tartalmán. Szívt volt, hogy Hegellel szemben is 6

szabadalmának bevezetni egy fent a morálban és jogban való lefutó, ~~ebben~~ az túlmutató erőkön alapuló filozofiai megalapozását. Abból kiindulva, hogy ~~ebben~~ e fejlődési szakaszban, korai kritikai beállításom ellenére, sokszorosan vettem el tőle Kierkegaard ~~vélemény~~ Hegel bírálatát. Továbbá az is, hogy a jelenben is, a múltban is mindenféle bevezetem olyan etikai törekvéseket, amelyek ~~mégis~~ ~~ebben~~ egy a – persze ~~szemszögben~~ szintézisre – igényt kielégíteni alkalmasak. Ezért szembeállítás háttérbe kerülő kritikai kérdés idegen, ~~illetve~~ illetve Talstoj és még erőteljesebben Dostojevszkij, az szemben Goethe és feltehető Keller emberábrázolásához, ezt bevezetem ~~"Kierkegaardban"~~ mely szerint, ezt tette számomra szerzőbb a középkori kereszténység (antiszkolasztika e téren) gondolatkörét, első sorban Mestre Eckhardtot és a keleti fő erkölcsfilozófia egyes jelentős megnyilvánulásait.

MTA FIL. INT.
Lukács Archi

~~Ilyen, nagyon is helyes~~ A „belső szegénységről szóló párbeszéd az efféle ~~olyan~~ törekvések elmélet-gyakorlatba megalapozásának kísérlete. Bár, ha csak távolról is, nem egy lényegbevágó etikai problémát érint, legfőbb gyengesége hogy – mint a pogány etikák általában – az egyénre emberi pontosan egyénileg vagyoljon meg és ezért hiptelen a benne létrejövő különböző beállításoknak reális alapot adni. Ezt, mint azzal sokkal később meggyőződtem, csak az emberek mint nemzeti lényegek megragadása teszi lehetővé; azonban is a nemzetiség és azzal kölcsönösen fokozott, mégis egyre szervezettebb, bensőbb kapcsolatokat ~~fejeznek ki~~ szemben egyéniség és nemzetiség között, határozottabb meg a korszakok szellemének morál alatti, morális, illetve etikai jellegét. ~~Szigorú~~ Szigorú szerves kapcsolat nélkül az etikai elmélet szubjektivitásban elveszi szegét volójának valóságos tényű megvalósítása mellett és számára teljesen ~~valóság~~ gondolati lényegtelenek szerkezetét teszi magáévá. Míg ugyanis mind az az ismeret is szerkezetileg, mind a művészet kerülésén az

elmélet olyan relációban képződménybe | áll szemben ~~foglalkozik~~, a melyben a valóság formáló erőivel szemben a filozófia feladata e „szférát" sajátos szemszögét, vizsgálatát a valósághoz felfedni; addig az erkölcsnek foglalkozó fogalomban nem „szférával" áll szemben, hanem az emberi, a társadalmi cselekvés és az ösztönös, a melyben ~~természetrendű~~ az önzőfüggésben valósuló; szemszögét stb. ~~természetrendű~~ minőségileg más jellegű mint az, a hol – mint a tudományban, a művészetben – sajátos megformáltságra, az élettel szemben idealizáltságban szemben álló „szféré-ket" ~~van dolgok~~. Ezzel a Kant is mentelmiféle, mint a Hegel logikai jellegű módszere is szétszórtsága, bár burkolt módban is, eltakarják ezt a bizonyos belső különbséget. Bármegyére térhettem is az ethikai jelentőségű igazi mivoltát fenoloktalag megragadni, ebben az alapvető mozzanatom = szemléleti kérdésben nem sokszorosult Kant és Hegel felfogásainak alapvető gyengeségeivel igyekszem szembe jönni. Ennek pedig az a szükségszerű következménye, hogy az ily létrejövő mozzanatom elmerevedés szubjektíven bevisz az erkölcsi kategóriák megbátorodásába egy bizonyos fokú elmentelenségbe. Bár a „belső szépségről" szóló dialógus legkelebb és legfőbb tervezése ezt az elmentelenséget kiküszöbölni, az más nem egyszer visszaesik ide. (Ez is egyike annak számos fontos kérdésnek, ahol csak a maximum helyes elsajátítása tette számomra lehetővé az emberi szellemiségek létünknek megfelelően elmélkedő felfogni és kifejezni és jutatni)

Más formában, de kétszerű ellentmondásokba bonyolódva merült fel ez az ellentmondásosság a valamivel korábbi „Tragédia metafizikájában". Bár a korábbi kétszeres lehetőségben hiányzott kalauz a tragédia formájával szigorúan azokban kapcsolatban bizonyosan kisértés, összekapcsolva azzal, hogy a tanulmány eltől elválaszthatatlanul a tragédiám elemzés = és életértelmének elemzésére is ez kísértést, itt is zavaros kérdésben annak tisztázatlansága: sajátos „szféra"-e az ethikai, vagy általános

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

életviszonylatok, amelyek fejlődésük meghatározott fokán és módján, értelme és mértéke. A tanulmányban e két döntő módszertani szempont dialektikus kölcsönhatása és bölcsőhatása négy fővonalon szerepel (kritikai/hűséthematikus) és ezért helyes megállapításai mellett helytelen következtetésekre, önellentmondásokra előrevetik árnyékukat önellentmondásai, fenntarthatatlan megállapításai is vannak benne. Csak mint jellemző példát említem itt a tragédia történelmi lehetőségeinek kérdését. Az itt felvetődő, mélyebb célja szerint Fülöp és Perta emberi magatartása szerint elvont emberiességre alapozott, hiszen az emberi és szabadsági harcát visszajárt a történelmi megalapozás nélkül lebegő, fordulatokkal igazán megvalóstatlan

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

„A vagy elmélete" (1914/5) pontos új szakaszt jelent fejlődésében, noha feltétlenül tekintve ~~csak~~ pontosan folytatása a Hegeli történetfilozófia és az idealista parabolaszerű emberábrákkal bevezetett „szellem fenomenológiájának" (Dostojevszkij) ~~szintézis~~ egyszerűsítő kiszélesítésének. Kétségtelen: a korszak fellépésének megalapozásában a Hegeli történetfilozófiát, ~~és~~ ~~elsősorban~~ szerepét ~~játszott~~ játszott. Kétségtelen ellenben az is, hogy a történelem egész lefejlődését megragadni kívánó fordulatokat élesen szembehelyezik a Hegel alapfogalmával. Az a motívum, amely elődje mint Cédy hatásával kezdődött, ezáltal Fichte megfogalmazását ~~vagy~~ ~~Az~~ a valóságos Hegel korszakban csak felszínre jelentős lett a ~~x~~ történelmi filozófiával. Ennek bennünk befejtésében van a korszak elem, amely el ~~lett~~ nem egyszer szétszórt, de ~~az~~ ugyanakkor tudomány és filozófia egyszerre, mindkettőt, ~~az~~ utópia modernkori fogadását ~~jelent~~ is jelent. ~~Az~~ ~~utopikus~~ Fichte szemében ellenben a jelen a történetfilozófia ott bennrekedt korszak a bennmaradt: a tökéletes bűnösség korszaka, a mely el módon utopikus kép a jövőre kontrasztal. „A vagy elmélete" nem hozott Fichte

bontott és befejeletlen utopiát. A jövő évek során a – fiatal Dostojevszkij forradalmi interpretációja által megbátorított – szellemi "perspektívák" szerepel. Fokozott figyelmet kívánva egyszer a jelenét a múlt és a túlélés bűvöletű bizonytalanná (Zettel alles der vollendeten Sündhaftigkeit) az eltűnő jellemzőit. Ebben a legmagasabban egyszer egy korszak, fejlődés és élet hatása alatt létrejött, ~~szép~~ utópia-ellenes fordulatban ugyszólva megy, miközben – az utópiaellenes II. hatása alatt – a filosofiai feladatát ~~jövő~~ jelenben abban áll, hogy ~~múlt~~ (fejlődésellenben) ellentmondásaiból bontakozó jövő perspektíváját ~~mégsem~~ fellelje ~~és vágyak tárulnak~~. Így ez a könyv, bár módszerét megtartva Hegel és a német szellemtudomány hatóerejű megy, ~~egyszer~~ mégis ~~más lépcsőt~~ egyszer ~~fejlődő~~ hegyet fogalmat ~~fogalmat~~ fogalmat ad ez utóbbi vágyat történetileg, amelyben az abban élő polgári társadalmi-történelmi konzervatívumot radikálisan elvetve a világ szellemi forradalmiságára van beállítva.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

A 1914-es ~~1 első~~ világháborúban bontása és befejezése egy módon annyira élénk állt fenn a filosofiának ~~fogad~~ a világ megváltoztatása vágyuló forradalmát mint (2) meg (3) sebe (1) addig ~~fejlődésben~~ Nem csoda, hogy ilyen háborúnak bírt, ugyszólva az ebben fordulatok beszédek előtte 7 (1917 tavaszán ebben háborúban bontatlan előadásversorat a szellemi radikalizmus szabad is bolíjaiai), másrészt (2) nyár bebontatlan II. fele (1) fordult elméleti érdeklődésem Ernsttel pere, hogyan írtbeli módon, fiatalkori írásaira vágyult fő fogalmai vere, amelyben azok, első sorban a lelkiismeret kutatás révén, abban más korszakban voltak. Ezt az beállítást bizonyosan nagyfelszínen erősítette az 1917-es

forradalmak. Persze (meg lehetősége volna a fejlődés) azt állítani, hogy ezzel más beállt a (lehetőszerű) valóra, valamiféle (benne) fordulat, ~~vagy~~ hogy a lényeg gondolat-
világom igazi elmélete alapja lett és lehetni. Ilyent az egyetemes életemben most is ~~nem~~ „cél" ennél lebegett rám, hogy sok tekintetben ellentétes világnézeti
irányzatok harcaltak bennem a jövőbe bevezetésért. Így módom a II-ik szá-
mban volt ez: Weisfogta hűségesen párhuzamosan a bennem élő, sőt uralko-
dó vezető filosofiai tendenciák hibrid-szerűen maximumát (akkor még
ártók el. Akkor még ~~elkülönítetlenül~~ elkülönítetlenül látszott, mindenét mint e tendenciák
hűségtelen vétségeinek az ~~igen igaznak~~ helyes utat megtalálni és ~~megmutatni~~ ~~szerint~~ ~~szerint~~ volt
az helyet talán ez szembeállítás megjelenítése és a ~~ostafelszólalás~~, mely F.
referátumom alkalmából a konzervatív és progresszív vezetőszerepe hívott, valóban
a „Tanulmány Tulajdonjog Társadalom" tartottam. Itt kísérlet történik a tár-
sadalmi kategóriák, elsősorban politika és etika helyes viszonyát és örökös fejlődését
az vezető filosofia mindenszerű dogmatizálásban bizonytalan tisztázni. Ez az irány
ma más mint (válság ~~jelenség~~ ~~más~~) akkor gondolati progressus tükröződése évtized-
ekre szóló olvasás figyelmét, akiket e belső fejlődés szabatai tudo-
mányosan érdekelnek.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ez a válság, melyet folyamán más gondolatai, sőt politikai megtapasztalás is bő-
vetett ~~be~~ „Talban és ebben" azzal kis tanulmányommal és azonban
magyarázat hűséges ellenkezésemmel a Kom. Párttól és szóvolt. Itt vége
megtörténik azonban a gondolati beállítottsagnak első kudulata, mely lehetővé

feltétlenül az emberi alkotás valóságos tartalmát, és mozzanatait, konfliktusait és perspektíváit a társadalmi valósággal szoros dialektikus összefüggésbe hozza. Azzal pedig társadalmi szemléletre, hogy itt más szelleminek nevezett szellemben vagy lelkiben összefüggést látok az egyéni és objektív tendenciák. ~~Gond~~ Amiben lehet igaz az is, hogy itt megtörténik az első lépés a valóság szellemi feltárásának irányában. A klasszikus német idealizmustól örökölt „fogalmi szférán" itt valóságos feltámadásban van, ~~az~~ bőrnagy élet, morál, politika és stb. és mindezekben elsősorban az hatás szférajellegének, a nélkülözhetetlen, hogy e bizonyos valóságban rejtő alternatívák ellentmondásai elmaradhatnak. Az emberek tagjait szemlélője (és ennek ~~szem~~ valósága szemléletje) hibás irányító fejlődésre éppen az itt bekövetkező ellentétben lehetőségek fenyegetik megbízhatóvá válni. [Az írásait, melyek biztosítják nélkülözhetetlenné a magyar forradalmi hagyomány folytatólagos létre, a fiatal ~~Lukács~~ Klaszicitásban" című munkáját „Több évi valamit" el ~~szemszögéből~~ Bár e könyv egyes fejezetei a dolgozatom előtt és alatt keletkeztek, a könyv maga, mint egészben mint részletekben, a kötet évek körülményeit tükrözi vissza.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

A dolgozatom szerkezetének és tartalmának fő szempontjai, a kétszer ennyi évre szóló élet, a folyton növekedő bizonytalan a szemléletben fordulatai szétszórtsága, II. 4. ~~a~~ ~~Le~~ nyílik, belső fejlődése, most más és más szemszögből és a fő törekvésre koncentrálva, a szerzőnek L. elméletének vázainak szétszórtsága és elmélyítése a II-i ~~fő~~ munkának szelleme

gondolkodásunkban. Most már nem csak filozófiai vitaálláson és II-ik bírálatunk fellelhető annak tartalmát és irányát; a II-ik (gyűrött, szétszaggatott, az bár nagyszerű kifejezés) az idealizmus ~~elvetése~~ fölött. De ~~ez~~ ennek az ~~bírálatnak~~ elvetésnek vitába szorulása nem jelenti, ~~ezt~~ azért, hogy gondolkodásunk bírálatunk ellentmondásossága most már ~~most~~ ~~megszűnt~~ véget ért volna. De ennek az egy, szintén elvetett valóságtól fel a vége. A 17-es fordulatban az egész világ arra találó érzelmiségében, mely az még hangsúlyosabb tettben valósult meg az egy kiváltott vonzalomban, olyan vad velszenvvel bírálta ~~ezt~~ azt szakadó fejtegetés sebességét is vállalta ki. Ennek jellemző vonása a szenvedélyes bírálat. Ettől ~~fogva~~, hogy a világ szocialista átalakulásáról szóval, válságokkal tele ~~évek~~ évek dolga lesz, hogy ~~ebből~~ harmadszor belső ellentétek mondanak számára a gyűlöletszerű ~~jót~~ jóra fordult, (vagy inkább élet lehetősége. Ez a sebességet éppen az ütközőelvekben, és az ütközőelvekben szétszórt jellegű valamiben el ideszen a későbbi stabilan is vagy bírálatban sebességétől (dogmákban is), volna bátorságban, hogy a Zinovjev vezette III. Szervezetben már az utóbbi fejlődés során megtalálhatók. Marxista fejlődésünk bizonyára sebességénél, míg rendszeres gondolati kifejezést nyert a fordulóban ~~és~~ Klasszikusunkban, és az uralkodó szellemi irányzata. Hogy ez a Fordulatra nyomban bevült egyszerűsítésre, azt a magyar illegális munkásmozgalomnak, főleg Landler Jenő és Kovács József politikai befolyásának köszönhetem Kun Béla ugyanis, mint a Zinovjev bírálatban kialakuló bírálatban sebességi elvetés és gyakorlati (fontossága, mintaszerű) bizonyítéka, olyan elvek alapján kívánta a magyar illegális munkásmozgalmat és az azt támogató emigrációs Magyarországot ugyánszerűen. A Landler és Kovács vezette ellenzék Kun Béla bírálatban utóirattal szemben ~~[illegible]~~ ~~szét~~ ide ellenkezőleg állott, és az

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

ellen fellenszett szektáns szégyatartalmi) és – ugyan Lenin szellemében – a magyar munkás
lenyelni kapott kapitalista problémáiból igyekszett levezetni a magyar kommunista
mozgalom feladatait és szervezeti feladatait. Ő maga az első pillanatból kezdve az
ő elgondolásait tettem magamévá – de akkor mesterek a magyar munkás kommunista mozgalom
problémáit illetően, Kemerlhőn vonalon azonban csak szám adtam vége fel mesterem
vizsgálom szektáns megjegyzéseimet és beállításaimból számomra ellentmondások elemzésére itt nem lehet kitérni. Csak azt kell megjegyezni, hogy
emlékszem, hogy a magyar mozgalom problémáinak felfogása felett
felül (Blumtesszel 1929), amit a messzemenő szektánsságtól vagyok
mentes kritikátlan kilengésű gyűjtőelvnek tartottam, s ezzel a mű teljes meg-
szerkezetét folyamatosan kertelmáltam és módosítottam MTA FIL. INT. Lukács Arch.
a „Gyakorlat a Klassenbewusstsein" régi és kiérlelt belső konfliktus keretében
vagyok végleg eredeti formát (1923-ig) vagyok a könyvben régi és mesterem
tőlem szektánsság elem és módosítva átszőttek, mint egyes kérdések tárgyalása
nál a más vágyat befolyása a megírás. Azért ez a könyv mint a 20-as
évek termékei, mint ilyen, és 1917 kezdetén szinügy elméleti visszamenőleg tett fel-
fogyat, ~~szokat~~ jött a Szovjetunió, Marx és Lenin szellemi vezetésével, mindan
igyekszem kiegyenlítő elméletet alkotni, nem szoktam az módszerben meg-
gondolásnak. Az folyamat Kertészben évekig tart, amegben kétféle szó
szól, nem elméleti fejlődésben változott csak ki 1917, ha a
Szovjetunió szalonn szám nyomja el végleges az elméleti fejlődést a III.
kommunista megelőnyt ~~Internacionálé~~ belül / Itt is szükséges lett ez, hogy a Szovjetunió fel/vezető

a Kominternben minden eredeti elméleti egyre másodlagos ~~szóvá~~ -előfeltétele volt a Sztálini korszak-nak)

Elfogulatlan mai szemmel nézve világosan láthatóvá válnak a kísérletében gyenge oldalai. Mindenekelőtt kiemelendő a III-asok hiányos társadalomra vonatkozó elméletükben való felfogása. Az akkori kritikus ~~kritikák~~ kontextusnak (Rudas, Gyulai stb.) természetesen helytelenül kezelték helyben a kérdés ábrázolását is és ezzel gyakran arra vezették a (fűzet) „kritikába", ami kevésbé, mert öntudatlan tendencia, valódi is előremutató volt, t.i. annak a felfogásnak még kevéssé konkrétan kifejtése, hogy a társadalmi fejlődés dialektikáját nem lehet olyan ~~...~~ ~~...~~ elborzasztóval a dialektikának tudományosan megalapozni, hogy a fejlettebb fokot (a társadalmi fejlődést) nem történelmileg, ontologikusan vezetjük le a természeti lét szubjektív formáinak létezésmódjából, hanem ellenkezőleg inkább látunk módszertani mintát ~~modellt~~ a fejlettebb létformák törvényeivel kidolgozva számára. Amennyiben e kérdés az ilyen módszertani beállítások ellen tiltakozott, úgy helyes megállapítás-ban is nem egyszer hiba meg rejtőzött. Ámde ennek a gondolatmenetnek hel-ztelen jogosult értékelése nem szabad átugorjon hogy helytelen felfogásnak kritikátlan dicsőítésébe csapjon át, ami a Sztálinrendszert bíráló ellenzéki irodalomban gyakran megtörtént.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ha a fent jelzett jövőbenit, mai szemmel elfogulatlanul ~~át~~ tekintjük, akkor látnunk kell, hogy a Geschichte und Klassenbewusstsein" gyakran élesebb szembekerül a III-on belül is megnevezett előítéletekkel, persze anélkül hogy ezeknek megfelelő filozófiai megoldást tudna adni. Így a természetdialektika kérdésének hibás megoldása mögött az rejtőzik, hogy akkor még csak a legfejlettebb rendszer rendkívül bonyolult, fejlett ellentmon-

dásait, mint ilyeszlet tudatom elemeztem, a nélkül hogy az egész problémakomplexumot a maszkos vissza-vetítés volna. Ezzel elkerült a társadalmi fejlődés vizsgálatából a társadalom és a természet anyagcseréjének (Stoffwechsel der gesellschaft mit der Natur) kérdése, amely kizárja a ~~tér~~ szükséglet szerint vissza-hatott magának a természetnek a megértésére és erőn keresztül, eltűnt kérdés. (és a társadalmi szükséglet visszavető viszonyának) Ftve a természet dialektikus fejlődésére

De itt most arra tovább kell menni. Ha ebben a kérdésben a marxizmusban szokványos vissza-tükrözés-elmélet ellen állást foglaltam, úgy ennek pozitív mivel nagyon marxista vissza-vetítések és a valóság komplex igényén fel-fejlődésére. Pozitív értelemben; fogas volt a valóság „fetisiszta" vissza-tükrözése elleni küzdelem. Ilyen vissza-tükrözés csak az az a mrotes a fej-lődésmozgásokat feltételezték. Ennek „elmélete" konstruktív tehát azt kép-zelni, hogy az emberek – külső kerülő tőlük – „fetisiszta" módon vesznek tudomást az objektív valóságot és ennek alapján dönt-ik az-tán vezetik kerülni kérdéseiben. A marxista ontológiai elemzése ezzel szemben azt mutatja, hogy nincs emberi (társadalmi) vissza-tükrözése a vala-mivel, mégsem ez volna eleve – a marxista által létrehozott – teleológiai fejlődés. Már a kezdete, az úgy nevezett begyűjtési korszakban a férfiak csak ezt tudták vadászni, az asszonyok megfelelő növényi táplálékot keresni és felálni, ha az erdőbe menve ~~fel~~ tapasztalatok táplálta teleológiai beállítódást figyelték és Mészáros körvonalazhat. Az a beállítás a kultúra fejlődésével együtt fejlődött és adta meg később a tudományos vissza-tükrözés élőtalaját. Ennek az egyedül

MTA FIL. INT. Könyvtár Archív

lehetőséget ugyanezzel a társadalom és természet bőrött emberi erőire a
valóság feladatainak helyes visszatükrözése. Hogy ez a hős e felé törekedett,
azt adott neki jövőjének lehetőségeit, annak ellenére, hogy ez egyes ellen-
zékiessége a mechanikus visszatükrözést szemben státus kentnek bizonyítja helyt-
telen. Meg állapításaiba tartalt. Így tévedés volt az Erzsi (akiben még
elemi polemikusan fogadni a beszélt feladatokat, alíttor szerepét és ~~abt~~ bizonyítva
(ismeretelméleti előítéletek alapján) pusztán kontemplálnak látni;
vagy helyes észlelés| vezetett, amnyiben az antitézis tudat szerintén ~~bito~~ létrejöttét
kiválva ~~figyelmen~~ az önszeretet helyes feladatai megfogalmazására vagyiolta
a figyelmet (a szerelmesek Klausner bemondtszein), nem tudva abban még
hogy Levin a lét begyűrt!" című művében más a pusztán szerintén
antitézis tudatát megjelenítésével szemben állította a „kiválvát jött" antitézis-
tudatot, mely az önszemléleti fejlődésre bizonyít és feltárt az szemléletben
szabály vagy, tartós, önszemléleti jellegű válaszokat
Ha ilyen ellentmondások szorulnak a hős legtöbb állítását, illetve konzum fel lehetőve
szabadtatni. Azt hiszem azonban, hogy az Fülmeme egy, ilyen eltérő lehetőség
vetődött. Ezzel azt az beállítást akartam jellemezni, a mennek tapasz-
tejével valójában felismerhetővé is jegyesen kiválthatóvá válik a hős
hiszen az a hétköznapi tulajdonú része, a nélkül hogy az olvasó meg-
értés nélkül elmenne a hősben (vagy azok részben helyes) állítások projektív
felmutatása mellett. Amál, a mi más is elméletileg helyes hozzáfe-
zést ugyanit nem is beszélek; mert ilyen megállapítások is vannak. És az
ilyen kérdések mindenre lehetővé teszi a hős a olvasó, a mai nagy
tervező munkának történelmileg helyes értékelését.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

és pontosan nem lehetett a tervező szándéka. Ezt szabtam a fent jelzett

bizottságban maradva elutasítva volt. Ez itt bizalt (1930 előtt ind.) tanulmányok
beszélgetés voltak hosszú alapfenomenológiai megépítésére, bevezetőzálá-
sára, a nélkül hogy (magára ~~hagyva~~ anna) hagyatkozva vissza utaltak volna.
Ez a miben – a Husserl-tézisek kiváltása elítélése után – a U.-E.-Szövet-
ség munkatársaként megismerkedtem a fiatal U. (Marburg) okk-
ori-filozófiai kezdeményezéssel lett számomra világos, mégsem tud hogy,
mennyi dátum kérdésben nem sikerült abban U. tanait helyesen felfogni,
helyesen alkalmazni ~~és~~ – ha lett –, helyesen alkalmazni, ~~a feladat alkal-~~
~~mazása~~ és helyesen továbbfejleszteni. Teljes mértékben tisztában voltam
azzal, hogy itt nem egy szemszögből egy szakértő szemszögéről van szó, hanem
az egész alapfenomenológiai megfogalmazásáról, a módszer nagyon lehető
vagy nagyon bonyolult társadalmi fogantatatok és tartalmakat szubtrajektek.
Abban az a felfogás alakult ki bennem, hogy célszerű mindent úgy szólva
előszól kezdeni, szükségesnek elvetni a „feszbukt und Klaren bewusst-
sein" módszertani hagyományait, élesen elhatárolni magamat tőlük,
hogy az igen nyomt fogalakat szabad magán tegyétjével valamiben vissza-
térhessek a problémák helyes, megfelelő megvilágításához.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ez az elhatárolás ebben az időszakban is mint több évi „szünetelt" kor lévő
mandatum: mint a U.-E.-Szövet munkatársa elvesztem, még ki nem adott
kézirattam, U. annak műnek, mely szerint a fogalakat bevezettem. Ugyanakkor
is megkedtem meg U. Lipschitz elvetésével és a vele való ennek szemben
nemcsak gondolatain tisztázásával jó viszonyt hozzá, hanem az ugyanazon
évben kiadott és bennem tisztelt abban is segítőjüknek voltak kor.
Most adjon hosszú

Ez az elő alvazata szinte ~~elvt~~ nem ~~szükséges~~, hogy az a
~~tartalt, alakt~~ kiadásom a legfelettebb ~~volt~~ tartalta az asztalban volt

Lukács fejlődése szintén ennek a tervezetnek megfelelő volt. Ehhez, hogy lényegem lényegében elvetése, egy időben az egyetemi tanárkodásnak, ennek a bodanizmusnak ellenére is megjelenik. Nem ide az az összetett és mennyiségileg eredményeinek vizsgálata. Egyszerű mellőzés emlitem meg, hogy Lukácsnak volt korai marxista első eredménye az volt, hogy a marxista esztétikát mint a filosofiai és a marxista szemléletű és eredeti szakasszal fejlődő fel. Addig a Szu U-ban Plehanov, a vezető kommunista megjelenésben illelmy szerepelt mint az egy lenyűgöző esztétikai vezető theoretikus, miközben az egyik a legjobban a francia positivismus, a másik a kantian volt elméleti alapot felépíteni az esztétikai jelenségek U-i megértésére. Világos, hogy leltenti állásfoglalása, mely végleges egyszerre kiáltotta meg a kommunista törekvéseket, végső fokon ezt a célt szolgálta, hogy a U-ust mint egy az egész volagent, melyben jelenségére egyszerre évszázad és évszázadonként szerepelnek és minőszerint fogyat fel. Kritikai és esztétikai fejlődésének a 30-as években és a szellemi beállítás szerint

I Nem lehet az első feladata a fejlődésének kőr vizsgálat az abban évelődő áramlatokban elemzem. Be kell ennek ennek megállapításával, hogy Lukács és jómagam, mint a „Literatny Kritik" alkotójával fogjuk élve ellentétben álltunk a Fagyejev vezette irányzatban, amelyben áramlattal. Ellentétben a Szovjetunió szellemi szerepe szétszakadt és el- és szétszóródott mégsem a 30-as évek végén vezett hogyan a fiatal Szovjetunió más volt szemléletű. Zdanov szavai elmélkedve, mely a nagy szellemi fejlődésben a francia forradalomnak ellenszenvet szolgáltatott szellemi hőfokot hozta. Bár a hagyomány szellemben fogalmat hatásszerűen állást és a „elmélet" ellen, egész szellemet az szellemben szembeállt a szovjetben állásponttal, hogy csak egy évtizeddel megvárva után, 1948-ban jelentetett meg, abban a Szovjetunió levelén. Ez lett a szellemi mozgalmat/mozgalmában ennek Csernyichevszkij, hogy

MTA FIL. INT. Irodalmi Arch.

konzíliumon a „fenkalte" Klausenburgban a Szeverint bizottsági megállapítási,
a vélhető; hiszen ~~elmondta~~ e hiányban lapszerű ~~illő~~, de indadaszerű módon hi-
perszer jellegű tendenciákat megfogalmazva volna; ~~vagy~~ Ellenkezőleg ennek fényében kellene inkább
azokat most már helyes és ~~objektíveknek~~ megfelelő ~~helyes~~ értelmezni a dolgot. Ezt a célt szol-
gálja az itt bemutatott tegnapi, majd az elhangzott tegnapi és mai értelmezést ~~is~~ szyste-
tikus tartani. Az elméletileg ~~beállítás~~ szolgáló, történelmi kutatásokban folytatott
megalapozott, mégis a francia forradalom és kapitalista alkotmány megfelelő
bolsevista jellegű fel a tegnapi elméletekre hatóságban, az egyszerű, ~~bizonyítás~~ (elő-mondatokat)
is jelentett alkotmány és ~~[illegible]~~ (ideológia) vissza-ment, bizonyítva azt is
hogy meghatározás és m-ben belül.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Második nagyobb filozófiai (történeti) munkámat, a Az ész birodalmát a második
világháborúban írtam Párizsban | meg is kezdtem megfogalmazni, de csak
1952-ben sikerült befejeznem. Itt és a nálunk (valamint) a nyugaton uralkodó elméletek
ellen indítottam tudományos küzdelmet. A háború alatt a Szovjetunióban a fény
alkalmas lépésekre el sikerült eszmét és propagandát, amely szerint a nácizmus
más a burzsoázia erőben is fasiszta lehet. Nyugaton pedig nem (a „Freie" ele)
vagyunk ~~volt~~ mukkolva (a Hitlerre) várt, szerintem „hatásvadászat" folyam
a nácizmus, sőt az egy All-ahol szovjetszerű az Nyugatnémet „demokráciát"
mintegy „megszabadít" az alattuk fasisztától, mint szerinte lényege lőre. Az ész
hőgyem a fasizmus volt-alapja alapjait kutatja a Nyugatnémet fogalmak fogalmaik
ennek, hogy más a francia forradalom hivatalos filozófiai fellendülés szakasz-
hogy létezhetett a kialakult reakció (más gondolat) ellen ~~szembe~~ fáradt is, az irracionalizmust
(Schelling, Schopenhauer) egy a német (a 48-ai forradalmi bukott hatása alatt) vezet-
más befolyás Nietzschen ~~létezett~~ az irracionalizmus szerintem egy szerelem kato-

hosszú napvonalegyre
lépésszélességet. Által fogva a német fejlődés folytatólagosan development
ellenes fejlődés, következtében mindig ugyan és ugyan az evolution
szerű ~~lépésszelőt~~ forwärts A Fletcherismus lehet, éppen most ott
szádas reaktív fejlődés, szabadon vállalatban ez szerzett
alapelvet felállt realisan development irányára. Lévén
ten szembeforduldt a St-i szerzett a Zsdanov által szerint
Nem hiába nem lépes a modern társadalmi fejlődés
Magyar Magyarországra.

Kenyeddel bár, de
egy mutatja, hogy
idealoggyai jenek
~~törvények~~ Fule-

MTA FIL. INT.
Lukács Archívum

A felszabadulást követő évek tanulmányai legnagyobbrészt
polemikus jellegűek. A hatás beállásával szembertem
szolgáltam, mégpt ~~alatt~~ legalább bordellen, megvalósíthatónak láttam: a development
szocialismus felépítését. Nem volt szükséges, hogy az ugyanezzel Rudas
ben Révai arral vádolt, hogy egész idealogyai fejlődés alapját a Blum-
tézisek lépesek és a törvény hatásával meg birálatomat pl az alsó szabadó és
a hibatalanságban levő m-sta idealogyát helyettesítő lépésszel ~~hiba~~ tehetetlen elméletha-
lismerésel szemben; szárt vakultam of éleszt szóval az ausztriaban és demo
kratikus volgyszetelet; szárt vártam fel a fiatal ll. gondolkodásait fel-
nalat. Volgyes, hogy az ~~elő~~ fasizmus előtt fennyalt előtörténete is ezt az elő
szolgálta. Hozzá kell meg tenni, hogy mindez a hely helyen kontrabélyen fel-
szódalt le, a kal is a szovjet development vezett kere szubjektivan ösz-
szent a hibe fennmaradását vezett idealogyai kizárólemmel.

A Rudas-vita lehetővé tette számomra az abszolút polgárságtól való szakadásomat
ezt legalsó szerben azzá kerültem fel, hogy ~~a~~ esztétikai tanulmányaim több
évtizedes tapasztalatának összegzésével hozzá lássak egy filosofiailag komoly

megalapozott m-ű-vi esztétikai megírásáról. A „Kulturszociológia" c. mű, amely az esztétikai problémák felszínre hozásával, és az esztétikai alapvető elvei szerint „Az esztétikai szabadság" c. mű tág alárendelve. Nem lét-szerű kor a megírás alapját szinte egy emberöltőt betöltő tanulmányok kiszűrték. Az szem előtt, hogy kor kor az esztétikai előtanulmányaim visszatérő problémái esztétikai megalapozó kiszélesítésem kudarcára ~~azért~~ ez egy bizonyos fenomenológiai szférában bizonyos jelig más más megállapítható. Így pl. a nem kis mennyiségű szerepe úgy nevezett „korszakom modern" más szerepel a Heidelbergi Tévedésben, sőt más a „Lét és a Szép" szerepel. Pontosan itt nem szabad sem elől tévesztem, hogy az elsőt évtizedes szférában a gondolatot más megalapozás az egy valóságban egy szerint, hogy azzal más gondolatot szférával szemben más megjelenítésére más szerepe szabad ezt a gondolatot egy főfoglalkozás szegletkőjéül más megjelenítsem. Emlékszem, hogy más Heidelbergben túlhaladtam a Kant korszak-beszédes és más elmélet kiszélesítésén, ahol az esztétikai szférát és az szemszögünk szerint más megalapozás az esztétikai más más alapján is a más alkotás-ban láttam az esztétikai szféra alapjelenségét is a más alkotás fogalmát is más alkotás ~~valóban és jogosultságában~~, filozófiai ~~meg~~alapvetésének fő célját. Az persze a Kant megoldás túlhaladása volt, de még csak a szubjektív valóságtól az objektív valóságig vezető utam. Hátrát most is a más alkotás adattárgya ~~köpni~~ az esztétikai filozófiai kiszélesítési pontját, úgy mint az adattárgyat társadalom = tőke-vi mi volta. Ugyanszerint az egész kiszélesítést a társadalomantológiai vágy-ban ~~talál~~ szint jött el a mindennapi élet szférája (valóságos) (létbeli az) mi volta az-dontő szerepet az egész esztétikában felújítanom. A más alkotás lehetőségének lehetősége most más más más mértékben is más elmélet jelentős lenne. Generá-és szükségszerű egyszerűt az társadalom (mindig társadalom fellépés) és létbeli szá-zadtaivá válnak.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ezt a bírálat nemcsak ~~a régebbi filosofiai~~ esztétikai elmélet, ~~a~~ az ellentmondásosan átmenő és szétágazó fejlődésvonal szempontjából lényeges, hanem épúgy filosofiai fejlődésem szempontjából is, melyet talán éppen lehetőve a legjobban jellemezni ha azt mondanám: a mű bordelben – nem tudatosan – működő ontológiai kényszerfeltevések a fejlődés magasabb fokain (a marx-i megújítás és elmélyítés kezdetéig) épúgy tudatosabbak, épúgy uralkodóbbá válnak. Az „Esztétika" talán első munkám, amelyben a „tudatosodási folyamat folyamán jut el ennek az ontológiai megalapozást igénylő kérdésfeltevésnek a mű-ben szükségszerűen állása. Az itt kezdett részletek, remélem, elkészülnek és vele ennek, hogy az olvasót megnyerjék. Az esztétikai és a társadalmi lét ontológiájának ennek vérévé vált

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ennek az (egyetemes/alapjelleg) miatt szükségszerűen következik az is, hogy filosofiai fejlődésem nem záródott le az „Esztétika" megírásával, sőt az első rész befejezése után a fejlődésre jellemzővé vált és a ~~tisztán~~ tisztán ~~bizonyult~~ ontológiai problémák hamarosan filosofiai munkásságom központjába kerültek. Ennek az esztétikai résznek befejezése után elkészítettem rövid feljegyzéseimet az egyes elő kérdéseket megmutatták, hogy ezekre elkészítettem szükséges egy bővebb rész, mely a társadalmi lét ontológiájának lényegesebb, legfontosabb problémáit vázolja fel. A további munkám azt mutatta meg, hogy a bevezető részt önálló nagy könyvvé kell hogy bővüljön, ha a elkészítettem egész munkám megalapozást akarok adni. Ennek az ontológiának első kiszínezése most tavaszra elkészült, azonban ~~átnézve~~ vizsgálata megmutatta, hogy régi alapok átgondolására, átdolgozására van szükség, melyet nyilvánvalóan el kell kezdenem. Az ~~jó~~ az átgondolás és átírás plenum

Mentünk fő tartalma. Ha tehát most folyamatosan ~~vagy~~ fejlődésen keresztülment szabadszavak formájában tárom ~~fel~~ a magyar olvasó elé, úgy nem lépek fel azzal az igénnyel, hogy egy (legalábbis szépszerű) befejezett művészet és annak fejlődésének előfutárait gyűjtöm össze és teszem közzé. Bármilyen parodoxa módon hangzik is, ma, több mint 50 éves koromban míg egyszerre dolgozó! szellemű művem megírása előtt állok.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ez nem életrajzi kérdés. Az világhelyzet ideológiai következménye. A Szabadművészet válsága, mely a XX. Kongresszus kezdetben, míg igen távol áll az ~~igazi~~ valóságos ideológiai megoldásoktól míg csak bizonyos bizalmatlanságot is. Az kezdetben időlépésben a végleges megoldásnak kerülhet a „American way of life" reális és ideológiai megszűnése, polgári (szintén) alapja, szintén óhajtól a válság búvárát, az egész világban a nehéz évtized előtt végleges elavultnak jelentett m-ű, (polgári) mégis a St.-ig kivételesnek fenntartott, de a valóságban kívül a forradalmat, ugyszólva ~~kerülve~~ ~~vált~~ kívülállóvá. Ez a megoldás, mely ma míg csak a kezdet kezdetét érte el, szubjektíven arral jár, hogy a M-ű ~~csak~~ mégsát évtizedő ontológiai megalapozása, mely a filozófia korszerű (objektíve) kérdésévé ~~vált~~ ~~került~~ ~~Ennek~~ ennek az évtizedben át csak úgy robbant a föld alatt működő ~~megjelenés~~ oldásával kutató a alatt vált feudalizmus kérdésének is az új ontológia korszerű szerepe a M-ű most kezdődő renaissance-ában. Nem ~~az a kérdés~~ arról van szó hogy e kérdésről „szelektíveset" vagyok ide. ~~csak csak volt~~ Csupán volt arcban néhány volt mondanom, hogy e ~~mű~~ gyűjteményt utolsó darabja az összefoglaló ~~valamit~~ lépést vagyunk adni az új ontológiai kérdésnek, mely ~~szem~~ mint ~~szem~~ mint ~~szem~~ munkaszerűen ~~szem~~ Tervbelivalóan az eddig kőzött a tartósabbnak szerepelt ontológiákkal ~~alapproblémáinak~~ Az elvétésnek tehát, ha más nem is legalább kétségbeesést vetődés elénk

eredményeimbe (illetve tévelyeimben esztétikai (esztétikatörténeti) munkáimban élt (valamiféle, pontosan csak fogalmilag megragadhatóan) tovább, hogy szavak szerint leírjam el ezt az új szubjektivitást, meg-is ezt nem lehet elég szomorúságban – csak tudatosítani ezt a mi M-ünnek mindig alapvető törekvése volt.

Budapest 1969. október

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.